

ZPRAVODAJ

JIRÁSKOVA HRONOVA

PŘEHLÍDKA AMATÉRSKÉHO DIVADLA
S ČESKOU, MORAVSKOU A SLOVENSKOU
ÚČASTÍ A ZAHRANIČNÍMI HOSTY

60 * JH

Výtěžek vstupného a dobrovolný příspěvek (celkem asi 600 Kčs) navštěvníků literárního pásma „Hovory s TGM“ bude poukázán Jedličkovu ústavu. Akci pořádal Kruh přátel Jiráskova Hronova.

Větší nebezpečí...

Těšil jsem se na Hronov, ale zatím mi ten letošní připadá smutnější než ty minulé, totalitní. Z dosavadních čísel Zpravodaje číší atmosféra dnešních dnů, jakou prožíváme v celé společnosti. Náhle je pryč ona jednota, kterou jsme nedávno vzývali. Souhlasím s Luďkem Richtrem, že nejvíce se dnes ohánějí revolučním klackem ti, kteří seděli doma a meditovali, jak nic nemá větší cenu než vlastní pohodlí. Pokud je náhodou před dvaceti léty spláchnula normalizační vlna, holedbají se dnes tím, jak statečně za komunistů trpěli a dnes útočí na všechno co sami označí za „komunistické, totalitní“, či za staré struktury.

Našli bychom mnoho příkladů, jak komunističtí dohlížitelé oklešťovali svobodu na Hronově. Mnohem větším nebezpečím pro amatérské divadlo by však bylo vykleštit hronovskou přehlídku na pietní akt k oslavě Mistra. Doufám, že se organizátoři nedomnívají, že je nutné zahrnout úplně všechno, co tu do loňska přinášelo radost i užitek.

MARTIN DVORÁK

OSM LUCEREN - KAŽDÁ JINAK?

Do mnoha článků i projevů různých činitelů se vloudila jakási obava z provincionalismu či regionalismu, ke kterému příj Jiráskův Hronov směřuje díky tomu, že do uspořádání přehlídky výrazněji vstoupili místní, hronovští pořadatelé. Nevím odkud tato obava pramení a nakolik má racionální podklady. Letošní 60. JH probíhá podle (pokračování na str. 2)

Nezapomněli jste dnes navštívit park A. Jiráska kde hrálo Loutkové divadlo „V boudě“ inscenace „Poslechněte jak to bývalo...“ a Don Šajn?

Co přinesl - co zůstal dlužen

Již jen několik hodin zbývá a jubilejní 60. Jiráskův Hronov se stane historií. O tom, co přinesl či zůstal dlužen se sice hovoří jakmile se sejdu alespoň dva účastníci, v kteroukoliv denní či noční dobu a kdekoli. Ale domnívám se, že na toto téma budeme přemýšlet hlavně doma, až se vrátíme do svých souborů.

O odpověď na druhou otázku „jak by měly vypadat příští Hronovy“ byl požádán i Svaz českých divadelních ochotníků. Není to otázka nová. Je stará jako sama hronovská přehlídka. A odpověď na ni? Jsem přesvědčen o tom, že by příští Jiráskovy Hronovy měly probíhat tak, jak si je představují sami aktéři - divadelní ochotníci. Hodil jsem tedy udičku mezi frekventanty diskusního klubu SČDO a vyloučil několik názorů.

- Vrcholná přehlídka ochotnického divadla by měla zůstat i nadále divadelní žatvou. Měla by předvést nejen nejlepší inscenace z krajů - oblastí či jak se bude naše republika dělit. Měly by tu být ale i inscenace s výraznými uměleckými osobnostmi amatérské tvorby, inscenace inspirativní.

- Vrcholná přehlídka by měla být nesoutěžní, ale s odbornou porotou. Její letošní absence přece jenom ochuzuje vzdělávací dopad přehlídky. Odborná porota proto, aby Jiráskův Hronov byl i nadále „vysokou školou“ ochotnického hnutí.

- Snad by bylo dobré ocenit vynikající jednotlivce - herecký výkon, režii, scenografi, dramaturgii atd. ... Většina hlasů však nedoporučuje vytvářet žebříček inscenací či určovat vítěze.

- Další náměty a nápady směřovaly k výběru souborů, účasti zájmových (pokračování na str. 2)

Vize o 61. Jiráskově Hronově

Dr. Milan Kupka, vedoucí sekretariátu a tajemník ministra kultury České republiky napsal v Mladé frontě:

„Letošní JH je ve své podstatě zlomový. Všechny aktivity musí jít zespolu. To znamená, že si sami amatéři musí určit

Myslím si, že sekretář ministra kultury České republiky přesně postihl daný problém. Ano, JH budou zajišťovat osvětlení místní radní. Ministerstvo kultury jim k tomu nepochybně přispěje dotací, možná skromnější, vždyť Jiráskův Hronov je mezinárodní kulturní devizou, kterou nelze zahodit pro nic a za nic. Naproti tomu peníze, které ministerstvo dá, bude chtít využít k nejlepšímu prospěchu kultury, v tomto případě ochotnického divadla v celém spektru hnutí. Na radních bude, aby přehlídku nekomponovali jako „přehlídku s osmi Lucernami“ v různých provedeních. Myslím si, že pan Kupka problém jenom ironicky bagatelizoval, nemá přece Hronovské za blázný, aby o něčem podobném (pokračování na str. 2)

Skutečně jde jenom o dopravní značení...

jestli vůbec nadále Jiráskův Hronov pořádat. Druhou otázkou pak je, jak si ho představují. Zda je jeho existence důležitá pro místní radní, kteří tak osvěceně uspokojují kulturní potřeby města a budou festival zajišťovat se vším všudy, dramaturgickým výběrem počínaje a doprovodnými akcemi konče...

Mirek Houšťek se nemodlí, to je jenom jeho expresivní režijní postup, který uplatňuje vůči Jiřímu Kubínovi z Červeného Kostelce, který převzal roli Ševce Kubečka za zesnulého Miloše Fendrycha. Pan Johannes se hraje dnes, v titulní roli vystoupí Luboš Červený, který hrál Rýbroula už před patnácti léty.

8/90

OSM LUCEREN - KAŽDÁ JINAK?

(dokončení ze str. 1)

koncepte vypracované v únoru t. r. divadelním oddělením ÚKVČ v Praze. Toto nakonec potvrzuje článek p. Tomase v 1. čísle přehlídkového Zpravodaje.

Hronovští pořadatelé od prvního setkání štábu přehlídky usilovali a stále usilují o to, aby Jiráskův Hronov byl každoročně festivalem federálním s paritním zastoupením slovenských souborů a z co možná nejširší zahraniční účasti. Byla vyslovena myšlenka, aby v Čechách i na Moravě vznikly zemské přehlídky, organizované vznikajícími organizacemi ochotníků, kde by v hodnotné soutěži zápolily soubory o účast na JH. Na Slovensku již taková přehlídka existuje.

Pokud lze o nějaké regionální touze vůbec mluvit, spočívá v přání, vytvořit v Hronově onu neopakovatelnou atmosféru malého, divadlem posedlého městečka, které si za svou Mekku zvolily generace ochotníků. Proto mi připadají úvahy o přemístění tohoto festivalu spíše jako snaha manipulovat ochotnické hnutí bez ohledu na přání ochotnických souborů v Čechách, na Moravě i na Slovensku, bez ohledu na stanoviska nových, ochotnických organizací, ve kterých se soubory sdružují.

Město Hronov se snaží každým rokem zlepšit podmínky pro konání celostátní přehlídky. Dokladem toho je i letos znovu otevřený prostor sokolovny, více stravovacích příležitostí i více prostoru pro neplánovanou, spontánní vystoupení. Hronov dále s velikým úsilím buduje přístavbu Jiráskova divadla, která je motivována hlavně snahou vytvořit v Hronově prostory pro netradiční formy divadla a pro posílení společenské úrovně života ve městě.

Nikdo a nikde z hronovských pořadatelů nevystoupil s požadavkem, aby Hronov byl jediným pořadatelem přehlídky, naopak od počátku práce bylo ušude, i při jednání s ministry, požadováno, aby umělecká úroveň byla garantována spoluprací s odborníky, dle doporučení orgánů ministerstev kultury.

Pokud jde o vztah k Jiráskovi, k jeho dílu a k jeho statečné občanské činnosti, je to věc osobního vztahu každého jednotlivce a Hronov v tomto směru nikdy nikomu nic nevnucoval a nucovat nebudou. Jde jen o jedno. Pokud přehlídka ponese jméno hronovského rodáka a spisovatele, jemuž čestné oslovení Mistr dali sami občané republiky, bude dobře, když jeho památka bude zachována podle pravdy na základě jeho skutečného významu nejen v literatuře, ale i v dějinách našeho státu.

Ing. MIROSLAV HOUŠTĚK

Vize o 61. Jiráskově Hronově

(dokončení ze str. 1)

ném jenom uvažovali. Hronovští, a že jsou osvícení bez ironie, o tom svědčí osobnost starosty města — PhDr. Horiny, ing. Houšťka a dalších, budou jako vedoucí složka svého festivalu napříště delegovat pro tuto práci odborníky.

Autoritativní tón úvodníku berte prosím jako svým způsobem skandální vizi po osmi dnech „zlomového festivalu“, kdy měl Zpravodaj představovat drzou štiku v rybníce.

Vážený metodici a pracovníci Ústavu a další. Pochopte, že je v této chvíli naprosto nezbytné pracovat s místními lidmi bez jakékoli nadřazenosti a přezíravých postojů. Že je nutné ucházet se o jejich přízeň, stejně jako o přízeň nadřazených orgánů. Ti lidé nejsou žádní provinciálové, ale vaši zancení, nadšení spolupracovníci nejméně stejně úrovně. Oni to budou,

kdo budou napříště oceňovat Vaši službu společné věci.

A to je má vize po osmi rozporuplných dnech 60. Jiráskova Hronova.

STANISLAV ŠRŮTEK

Moje tečka za KAN DIDEM

Nemám rád, když se někdo ve svém programu zaštiťuje výroky moudrých, klasiků — ať to myslí jakkoliv upřímně. Máme každý své zkušenosti typu — učít se, učít se... nebo — ani zrna nazmar.

Každý má svou zahradu, kterou by měl obhospodařovat. Pro někoho je zahrada miskou pro bonsai, někomu nestačí široké rodné lány. Podstatou by měl být užitek a čistota misky, lánů — nejen těch, kteří zahradu obhospodařují — ale i těch, kteří posuzují jestli je to právě ta pravá ořechová čistota a užítkovost. Stále máme hodnoty různé — jen si říkám, aby ta velká svoboda nám ty hodnoty příliš nerozkmítala. Některé inscenace (samozřejmě přes úpornou snahu inscenátorů) mi to jen potvrzují. Je jenom na škodu a omlouvám se tímto souborům z Jihočeského kraje, že jsem byl jeden z těch, kteří v posuzování inscenací zůstal „starou strukturou“. Na rozdíl od některých kolegů, kteří svobodu volby a posuzování pojali velkoryse.

JIŘÍ POKORNÝ, KKS Č. BUDĚJOVICE

O TAK ZVANÉM PROVINCIALISMU

Jednou z otázek, které si občas kladu při pročítání zpráv a komentářů k divadelnímu festivalu, je otázka po smyslu termínu provincialismus. Snad je to právem, žijeme v malém městě, z perspektivy metropole ve velmi malém. Hledání vlastní identity není proto zbytečné.

Provincialismus: nejčastěji se míní jakési venkovanství dané omezeností poznatkového horizontu, povrchním chápáním tkáň podstatných souvislostí, snad i naivitou, jakousi nekritickou důvěřivostí. Lokální patriot v pokleslém významu slova, trapná figurka.

Společným znakem těchto charakteristik je pojetí venkovanství jako čehosi odmocněného, něčeho, co jaksi méně existuje ve srovnání s tím, co je ne-provinciální. Jde tedy o pojetí vysloveně kvantitativní: provincie (chceme-li: venkov,

slovensky vidiek, valal) je tu jakýmsi zmenšeným zrcadlením metropole. Připomíná mi to středověký názor na rozdíl mezi dítětem a dospělým jedincem — dítě je miniatura dospělého.

Nabízí se však ještě jiné pojetí, kvalitativní. Dynamika venkovského života se tu chápe nikoliv jako jakési zředení všeobecného souhrnu metropolitních činností, nýbrž jako cosi co do svých znaků a leckdy i podstatně jiného. Provincie zde není charakterizována tím, zda „více“ či „méně“, ale odpovědí na otázku „co to jest“ nebo i

Projeví se na inscenaci Zberné středisko divadelního souboru Jána Chalupku z Brezna mnoholetá spolupráce profesionálních umělců, jako je P. Scherhaufer, J. Ciller, P. Čenecský...?

Co přinesl - co zůstal dlužen

(dokončení ze str. 1)

organizací na výběru a průběhu Jiráskova Hronova, ekonomické stránky apod.

Domnívám se, že budeme spolu s hronovskými pořadatelé usilovat o Hronov stále zajímavější, nejkvalitnější a nakonec i nejekonomičtější.

VLASTIMIL ONDRÁČEK,
předseda SCDO

TANEČKY U OHNÍČKŮ

V parku vystoupila večer v místě populární country kapela Kamarádi osady 5. Zprvu to prý vypadalo nevalně, ale posléze se sešlo na sto padesát posluchačů a na deset párů prý dokonce prohodilo stylový taneček. Polítky hráli hodinu venku, a pak ještě odešli hrát na rozloučení s Belgičany. I těm se jejich vystoupení líbilo. (sš)

„proč to jest“. Venkov je jiný, není „méně“, jest „jinak“. Zde si čtenář asi pomyslí něco o zbytečné abstrakci; ale kolik lidských zmatků a těžkostí nedorozumění povstane z nevyjasněnosti rozdílů mezi základními pojmy. Profesor Jan Patočka ne nadarmo zdůrazňoval, že myslitel má — dokonce snad především — bedlivě rozlišovat mezi slovy a pojmy, chce-li se dobrat pravdy.

Co platí pro globální posouzení vztahů mezi venkovem a metropolí, platí zřejmě i pro přístup k hodnocení úrovně amatérské divadelní tvorby. Snad by i toto letmé zamyšlení mohlo přispět k užitečné diskusi o povaze kritérií umělecké činnosti.

PhDr. JIŘÍ HORINA

Proč je málo diváků?

Letošní návštěvnost hronovské přehlídky je mnohem menší, než v minulých letech. Denně zbývají vstupenky, organizace, které je měly objednané si berou pouze část. Navíc návštěvníci začali už v minulých dnech hromadně odjíždět. Proč je tomu tak? (von)

Líbilo se

Betlém ve vesnici Žireč se nejvíce líbil účastníkům celodenního výletu, který ze čtvrtky uspořádal Kruh přátel Jiráskova divadla. Cílem byla některá místa Východočeského kraje — Hradec Králové, Česká Skalice, Ratibořice. (von)

Palárikova Raková

V dnech 13.—16. septembra sa uskutoční v Čadci celoslovenská prehliadka súborov inscenujúcich dramatické predlohy slovenských spisovateľov — Palárikova Raková. V minulosti bolo dobrým zvykom, že sme na tejto prehliadke mohli privítať aj súbor z Českej republiky, ktorý uviedol hru slovenského dramatika. Upozorňujeme preto na túto prehliadku aj našich českých kolegov a veríme, že sa v budúcom roku do výberu na Palárikovu Rakovú prihlásia aj súbory z Čiech, Moravy a Sliezka (prihlášky prijíma Okresné osvetové stredisko v Čadci, ktoré prehliadku garantuje organizačne, programovo i finančne).

Na tohtoročnej Palárikovej Rakovej uvedú svoje inscenácie súbory z Čadce (L. Kerata: Zlý duch), z Popradu (F. Švantner - V. Benko: Šabľa), z Turian (P. O. Hviezdoslav: Otčím) a z Trebišova (J. Bukovčan: Pštroší ve čierok).

—jk—

Máme pocity marnosti a deprese? Toužíme hľadať východisko? Je to ťažké hľadanie? Máme k němu dost odvahy? Je člověk obětí zla? Úvahy o odpovědích na tyto a jiné otázky jsme mohli hľadať v inscenaci „Služky“ divadla Malostranská beseda z Prahy.

BUDOUCNOST JIRÁSKOVA HRONOVA

Jaký bude Jiráskův Hronov budoucnosti závisí na řadě faktorů, okolností a podmínek. Onou základní bude to, zda amatéři takovou přehlídku chtějí, co si od ní slibují. Co si od ní slibuje stát a zda je ochotný ji finančně podporovat. Hronov musí být řešen v souvislosti s dalšími přehlídkami českého, moravského a slovenského amatérského divadla. Neumíme si např. představit, že české a moravské divadlo bude mít jenom Hronov, koncipovaný jako federativní žatva se zahraniční účastí.

Chceme-li zachovat představu Hronova jako vrcholné přehlídky, musíme si ujasnit čeho je vrcholem. Domníváme se, že nemůže představovat divadlo pouze jednoho typu, popř. tematicky omezené např. jedním projektem (nastudování děl jednoho autora a je lhostejné, zda to bude Tyl či Havel). Léta jsme usi-

Federální intervju

● Nemáš dost svojich starostí? Čo tu v Hronove „otíčaš kopyta“?

„Již jsem byl v Hronově ledačims, ale asistentem vedoucího pedagoga ještě ne. Musel jsem si proto zkusiť, zvláště pak proto, že jistý J. Z. (bývalý stálý inventář poroty JH) mě vřele přesvědčoval, že jubilejní a svobodný Hronov se bude vyznačovat nářekem divadlačtívého publika, hustými počty souborů všech forem a kalibrů s novými necenzurovanými inscenacemi, diskusemi o roli divadla v rychle se měnící společenské situaci, narvanými třídami poznání lačných žáků, že to zde bude dusat. A taky jsem se nezklamal: skutečnost předčila mé očekávání. Jediný, kdo mě zklamal je pan Závodský z Brna, protože se doposud neodhodlal vydat tiskem ani jeden ze svých nesčetných „Vítkových divadelních zápisníčků“.

Bezzubou otázku jako za časů totality položil JÁN ZAVARSKÝ

● Pokud si pamatuju, „bývals stálým inventářem“ poroty JH. Dnes jsi pouze vedoucím pedagogem třídy Klubu mladých divadelníků. Jak je možné, že jsi tak hluboko klesl?

„Keď som sa dozvedel, že P. Sch. je ochotný stať sa mojim asistentom, ani minútu som neváhal a prijal ponuku viesť triedu Klubu mladých divadelníkov. Čo sa týka poroty, „proslychá sa“, že v pôvodnej zostave a ilegálne zasada, hodnotí a určuje poradie súborov v prenajatej bunke campingu v Dřevíči. Ako obvykle sa vedú spory o tom, kto bude víťazom JH, český či slovenský súbor. V porote prevláda názor, že sa uchýlime k osvedčenému triku a jubilejny a slobodny JH vyhra rovnym dielom jeden český a jeden slovenský súbor.

Otázku na telo položil PETER SCHERHAUFER

lovali o to, aby Hronov byl pravdivým obrazem amatérského divadla. Proč bychom měli po listopadové revoluci od tohoto postulatů ustupovat. Dosáhneme této pravdivosti tím, že se soubory budou samy hlásit a rozhodne jakási výběrová komise? Na mezinárodní přehlídky tohoto typu (např. světový festival amatérského divadla každé dva roky) nepřijímají přihlášky jednotlivých souborů, ale přihlášky zemí a jimi vybraných inscenací. Další otázkou je, jaký charakter má mít každá přehlídka. Má být společenským setkáním divadelníků nebo pracovní přehlídkou po okraj naplněnou divadlem a akcemi s ním souvisejícími. Nedomníváme se, že např. v této otázce se všichni shodneme, možná, že ona čára bude generační. Má to být soutěžní přehlídka — tj. mají zde soutěžit různé druhy divadla navzájem obtížně porovnatelné? Je nutné, abychom se vraceli do minulých let a program přehlídky dělili na soutěžní a nesoutěžní? Mají zde být diskuse o divadle? Jaké — diskusní kluby, veřejné diskuse, jiné formy? Leccos se už vyzkoušelo nejen zde, ale i na jiných přehlídkách. Otázek tohoto typu existuje celá řada. Někdo je však bude muset uzavřít, to bude nejspíš ten, kdo bude jejím největším sponzorem.

V naší představě žije Hronov jako nesoutěžní žatva česko-slovenského amatérského divadla, na níž budou udělovány umělecké ceny divadelní sezóny, podpořené finanční premií. Vyhlašovatelem budou národní ministerstva kultury, popř. tři zemské úřady. Přehlídka by měla být naplněna divadlem tj. kromě programu přehlídky by se zde amatérské divadlo mělo hrát doslova všude — od parku po náměstí.

Pracovní program podpořený přitažlivým a na osobnostech postaveným programem nebrání společenským akcím všeho druhu od maskární merendy, po táborák. Samozřejmostí by měla být zahraniční účast. Je nezbytné se dohodnout, zda divadelníci chtějí jezdit každoročně na takovou přehlídku do Hronova, či zda by se v jejím pořádání neměly všechny tři země střídát. To v žádném případě neznamená, že bude Jiráskův Hronov jednou za tři roky. České amatérské divadlo si vedle žatvy musí budovat přehlídku činoherního divadla dospělých pro dospělé, a to tradičního i netradičního, dosud od sebe oddělovaného Hronovem a Piskem. O případném střídání musí však rozhodnout divadelníci samotní.

LENKA LÁZŇOVSKÁ
KAREL TOMAS

Vymotali jsme se už skutečně ze sítí minulosti, jak nám naznačil soubor Metra Blansko v inscenaci Kan Did aneb hurá optimismus? Nebo jsme se do nich spíše zapletli?

SLUŽKY

Hra o dvoch služkách, jež si hrajú s predstavou o zavraždení pani, ktorou nenávidí, ale od ní zároveň nejsou schopny se odtrhnout, aby nakonec v zoufalé hre, v níž jakákoli změna, jakoli čin i nápodoba činu vykoupeného, i vlastní smrt jedné z nich je lepší, než tkvění v nesnesitelných vzťahách a v nesnesiteľném čase, jedna z nich skutočne zahynula. Obráz spoločnosti, v níž nelze naplnit touhu po kráse, štěstí a svobodě a tak se lidé ukájejí a vyzívajú v směsici nenávisti a zvrhlé lásky k druhým, v paření krutých her bez smyslu a cíle.

Až na několik míst přeexponované exhalovanosti velice slušné herecké výkony (především oboj služek) a to na přetěžkém poli expresivního herectví se vším jeho prožíváním a převětlováním, nápaditá dynamická scénografie (vytknout lze snad jen zbytečně popisné atributy stalinskou-komunistické „šlechty“ s jejimi hvězdami...), přesně šlapající temporytmus - všechno je to obdivuhodné a - obdivuji to.

A přece mě to nechává chladným. Proč? Nevím. Kladu si otázku, zda toto drama není snad až příliš mluvné; může to však být také jen tím, že se miji s mým cítěním života. Dovolte mi nevěděť.

Za samostatnou studii by stála otázka množství momentů krutosti v inscenacích letošního Jiráskova Hronova. Vezmeme-li v úvahu, že letošní Hronov je z největší části ještě žatvou předlistopadové dramaturgie a namnoze i inscenační realizace, snad je ta krutost jakýmsi odrazem či ventilem našeho ještě nedávno živého pocitu bezmocného či možná nemohoucího trčení v čase a prostoru beznaděje. Snad odtud se rodí (rodila) ona potřeba třeba i nesmyslného, ale zato výrazného činu, jednoznačného, třeba i nezacileného úderu, anarchistické touhy ničít. Ostatně není i to tématem Služek?

LUDEK RICHTER

Nemyslím, že by hostujícímu režisérovi Petrovi Scherhauférovi bolo v tejto inscenácii záleželo predovšetkým na tom, aby nám predstavil tzv. divadlo krutosti. Isteže, z dramaturgického hľadiska máme do činenia s jej reprezentantom, Artoudovým nástupcom. Ale ak si odmyslíme pomenovanie „divadlo krutosti“ ako istú divadelnú líniu či smer, ktorý sa pestoval od konca štyridsiatych rokov a u nás tu i tam zrezonoval ešte koncom rokov šesťdesiatych i neskôr, nuž potom skutočný obraz krutosti nachádzame skôr u Genetovej takmer rovesníka Alberta Camusa, najmä v Caligulovi, ktorý krutosť nie iba zobrazuje, ale siaha do jej podstaty.

Inscenácia. Služok v podaní Malostranskej besedy, súboru s naozajstnými umeleckými výsled-

kami a preto opradenému novodobou legendou, je potvrdením aj fámy, a aj doterajších výsledkov. Krutosť — nekrutosť režisérovi išlo o využitie hereckého potenciálu súboru, tu reprezentovaného troma ženskými predstaviteľkami, a skôr tu azda sledoval uplatnenie známej scherhauférovskej tézy o „divadle väčších možností“, ktorú s takým úspechom prezentoval v rade doterajších prác a medzi nimi aj v inscenáciách ochotníkov.

Ako už nejdne súbor, ktorý aj tohto roku vystupoval na Jiráskovom Hronove s klasickou „príbehovkou“ a pokúšal sa jej dať nový koncepčný a vizuálny výraz, chopil sa aj Peter Scherhaufér spolu s výtvarníkom Petrom Lébom príležitosti deštruovať nie dramatickú štruktúru, ale inscenačnú faktúru Genetovej hry s

recenze představení

cielom prehlbiť dramatický účin literárnej predlohy. Práca s hercom, so scénou a aranžmán sa sústredila na zexpresívnenie dramatických polôh v hereckom prejave, také a dôverne známe z predchádzajúcich Scherhauférových inscenácií, ako aj neornamentálne, hlboko významové používanie rekvizity domodelovávali charakteru troch nešťastných žien, z ktorých tu každá navonok i vonnúť žila absolútne odlišným spôsobom, využívajúc jednak svoje typologické odlišnosti, ale aj presne volený a v inscenácii aj prísne ustráženy zobrazení charakterotvorný materiál. V hre ide o dve sestry, mohli by sa teda na seba podobáť, a to by akiste zneužil nejdne režisér, ale tu sa nám v prísnej diferenciácii predostiera na jednej strane plnokrvný typ dlhoudeej, pomalšie mysliacej a občas vybuchujúcej Solange v podaní Marie Fišerovej, kým na strane druhej využila a podporila réžia plasticitu fyzického zjavu, schopnosť schovať pod rúškom vonkajšieho pokoja zvieracu dynamickosť a vlastne aj akási elementárnu inteligenciu postavy Claire, ktorú s istotou a opieraúc sa nesporné nadanie i skúsenosť zahrála Darina Korandová. V prípade tretej postavy použil režisér, ako je to preňho príznačné, masku. Maska štylizovanú, odlišujúcu, masku s presným symbolizujúcim a so základnou témou hry korešpondujúcim významom. A tak sa predstaviteľke Milostivej panej, ktorú hrála Eva Stanislavová, umožňovalo pracovať telom, dopovedať to, čo pri maske zámerne znemožňuje výpoveď mimikou.

Máme už mnohých režisérov, najmä u nás, na Slovensku, ktorí sa hlásia k Scherhauférovej škole a mnohí z nich už majú aj výsledky. Tu, na tejto inscenácii, najmä na spolupráci jednotlivých zložiek i na práci s hercom sa môžu ešte mnohému, ale naozaj mnohému priučiť.

ANTON KRET

VÝBĚRČÍ

Divadelní hledačství je hlavní kvalitou Léblový tvorby. Výběrčí je nesporně další provokující divadelní experiment; arcíť najdou se i tací, kteří si kladou otázku, zda provokovat je konečným cílem divadla.

Petr Lébl předvedl inscenaci o fašismu v nás (jako jednotlivcích) a mezi námi. Primitivní, na mindráčích a nesmírně drzosti založená vulgárnost, již se dostalo moci (byť sebemenší) prorůstá do všech sfér našeho života, do našich bytů, do našeho intimního světa za nevíšimosti, ba absence jakéhokoli vnímání nás, kterých se právě zmocňuje, buduje si svůj zprvu jen napoleonský pocit velikosti, aby

vyrostla v opravdu totální moc v okamžiku, kdy dostává formu státní ideologie.

Rozhlasová hra ze šedesátých let je napsána tak, že po třech minutách víme vše potřebné - a zbytek je jen variací, intenzifikací a rozšiřováním záběru. O to více roste role hereckého mistrovství, na němž závisí poutavost těchto obměn. Nakolik se Lébloví daří naplňovat tento požadavek, násobený ještě hrou s v podstatě imaginárními partnery posoudil jistě každý sám.

Profesor Císař využil v podvečerním obsazení inscenace nabídnuté možnosti a odhalil s konečnou platností jeden ze základních kořenů herecké tvorby: postrádal-li herec na jevišti konkrétní náplň a cíl jednání, a to v zdívaldelně podobě, nutně vysílá jen signály své vlastní, divadelně netematizované nervozity.

LUDEK RICHTER

Zredukujeme druh tejto hry na pomenovanie monodráma. Oprávňuje nás k tomu aj réžijné pochopenie Petra Lébla, ktorý rezignoval na hru iných postáv, okrem Výberčího, a umožnil tak v bulletine nemenovanému predstaviteľovi vyskúšať si svoje sily na inscenačnom materiále, ktorý patrí medzi najnáročnejšie. No nehovoriaci herci na javisku nie sú iba dekórom, aj keď fakticky nehrajú. Predstavujú tu trpnu masu, ktorá vždy tak či onak svojou pasivitou aktívne prispieva k tomu, že výberčí môžu obchádzať iba jednotlivé byty, ulice, štvrte, až nakoniec zaplavia svet svojou všadeprítomnosťou a prerazia svojou bezočivosťou. V čase, keď Uhdeho hra vznikla, mala čitateľný inotajový význam: výberčím mohol byť síce ktokoľvek, strana či bezpečnosť, ale vtedajší divák v nej našiel aj oveľa viac - našiel tu agresívnu a ustavične sa šíriacu ideu despotizmu, strachu a bezmocnosti. A Uhde vtedy, roku 1966, na ne odvážne poukázal. Dnes je di-

vákovi od prvopočiatku jasné, koľko si za Výberčího dosadiť. Smiech, či skôr akási vnútorný úšklabok tu už nemá ani výlučne poznávacie, ale ani nie o-slobodzujúce, vlastne teda strachu zbavujúce pozadie. Hra je dnes akýmsi konštatovaním, rozumie, bodkou za prekonaným. Ale varovný moment v nej aj tak je: čo, keby v budúcnosti...?

A tak teda prijímame hru nemenovaného herca ako bravúrne zvládnutú štúdiu agresora, ako mnohovýznamnú etudu o manipulácii silou, ako monodrámu dvoch figurín znásilnených (aj vlastnou vinou) kýmsi tretím, ktorý mal od začiatku väčšie perspektívy prežitia z titulu svojej čínorodosti. A práve vývoj tejto čínorodosti, ktorá sa stáva zhubnou, sa podarilo predstaviteľovi rozohrať do najjemnejších odtieňov.

Využíva k tomu svoj hlas, výzor, mimiku, gesto, pohyb - všetko pozoruhodne dynamické, temperamentné, prispôsobivé, ale aj poznačené istou hereckou skúsenosťou a posvätením. Hraniča tohto posvätenia spočíva azda iba v tom, že ľahšie zvláda herec party hrubosti, násilníctva, nástojčivosti ako partie, kde by sa mal väčšmi štylizovať do pretvárky, kde by mal byť zdanlivo milší, nežnejší, subtilne sugestívnejší. Vo vzádzaní ženy by sa žiadalo viacej hranej nehy, na miestach, kde sa obnažuje ako človek, viacej ľudskej úprimnosti. Lebo v Uhdeho hre to je. A je to spravidla aj v povahe násilníka. Ale výkon je to pozoruhodný.

Aj keď inscenátori nechceli v bulletine prezradiť mená účinkujúcich, divadelníci spoznali v postave nehovoriaceho Josefa populárneho profesora Jana Císařa. Zaimponoval im ešte viac.

ANTON KRET

KDE KUKAČKA HNÍZDO MÁ

Soubor z Krupy se rozhodl inscenovat Wassermanovo podobství o světě jako blázinci, v němž lidé zpola dobrovolně nechávají sebou manipulovat. Činí tak formou tradičního divadla předváděním životních příběhů na ikonickém principu, tedy na principu napodobení tohoto života, vytvoření vnější podobnosti s ním. Samozřejmě tento druh divadla je stále ještě hojně frekventován a má hojně obdivovatelů. Má však i určité limity či úskalí.

Od umění očekáváme vždy, že nám z chaosu životních zkušeností tak, jak je vidíme probíhat kolem sebe, vytvoří řád, spočívající v novém pohledu na zobrazované skutečnosti. Autor dramatu tak činí svou hrou, inscenátoři by tak měli učinit divadelní realizací této hry. A je velkým úskalím vloženým do vlnku tohoto typu dramatiky a tohoto typu divadla, že namísto nového řádu, nového pohledu, může vytvořit jen nápodobu sku-

tečnosti i s jejím chaosem na jedné a „nevýznamnosti“ na druhé straně.

Včera se souboru ne vždy podařilo vyhnout se tomuto nebezpečí. Předvedl nám divadlo, jež nemá po stránce divadelního jazyka jinou ambici, než zpodobnit život tak, jak jsme zvyklí ho vidat. Herci jen doplňují text hry nepravděpodobnějším pohybem (když se řekne „Ven!“, napřáhne se ruka). Vše se řeší přes slovo, ve slově; pohyb, souhra se scénou... slovo jen dokresluje, doplňuje na ikonický obraz skutečnosti.

V souvislosti s tím se objevují i některé nedostatky režijní, především jistá nestrukturovanost zejména první poloviny inscenace, v níž se dlouho nedaří temporytmicky ani jinými prostředky akcentovat a tak vyzvednout hlavní dějovou linii, směřování, ústřední problém, který vypovídá o tématu. Dlouho se hraje jen „legrácky“ a k vytyčení hlavního konfliktu dojde až ve čtyřicáté minutě inscenace; teprve tady - v situaci sázky - se jasně vymejí jaké jsou dvě protínivé strany a o co se bojuje. Tato nestrukturovanost je i příčinou jisté těžkopádnosti této části inscenace.

Je ovšem třeba dodat, že soubor odvádí inscenaci na velmi slušné herecké úrovni (za zmínku stojí především výkon Ireny Olšákové v roli vrchní sestry). Je to v zvoleném divadelním druhu velmi slušná amatérská inscenace; je jen otázkou, zda se vydává ve své zdánlivé jednoduchosti nejschůdnější cestou.

LUDEK RICHTER

Wassermanov román je výborné čtení, aj keď kdekto mu vyčíta povrchnosť psychologizácie a typickú americkú charakterovú rozšafnosť. No napriek tomu zlákal Formana a ten poprel všetky záporové predlohy, zlákal aj viacerých dramatizátorov a dielo sa šíri lojavojskavými všetkých krajín sveta.

Načo zapierať, je to dielo lákavé, najmä pre silné herecké súbory. Poskytuje žriedla pre hercov a pastvu pre oči aj uší divákov. Videli sme to aj včera v Hronove: táto inscenácia bola varí jedinou na celej prehliadke, kde sa reálny, chronologicky zoradený príbeh hral v takmer tradičnej scéne (ako všade inde) a cestou klasických hereckých vyjadrovacích prostriedkov. Inými slovami povedané - v réžii Jany Urbanovej hrali herci v neprešpekulovanej mizanscéne, vychádzajúci pritom z vlastných napodobovacích schopností, pričom pod pojmom schopnosti máme na mysli aj schopnosti napodobiť život, ale aj napodobiť iných „realistických“ hercov.

Hrali rôzne. Najťažšie party Vrchnej sestry, Mc Murphyho, Spiveya a ďalších zverila režisérka protagonistom súboru a našla v nich dobrú oporu pre svoje zábery. Najmä František Rýsl ako Randle Patrick Mc Murphy priniesol na javisko zdravú vitálnosť, zmysel pre využitie

priestoru, schopnosť postavu dynamizovať a dať jej aj humor. Prijateľnou sošnosťou a deklamativnosťou s využitím hlasového fondu sa vyznačovala aj postava Vrchnej sestry, ktorú vytvorila Irena Olšáková. A zasa zmyslom pre drobnokresbu sa vyznačovala kreácia Dr. Spiveya, ktorého v trošku uzemnenej, stiahnutej podobe vytvoril Václav Vašák. Ako typ zaujal aj Dan Becher, Jiří Podaný, Štefan Olšák a viacerí ďalší herci súboru.

A jednako inscenácia trpela základným neduhom, ktorý postihuje menej skúsené súbory, ktoré sa síce nadchnú dobrým dramatickým dielom, ale precenia svoje sily v jeho konkrétnej, inscenačnej interpretácii: Wassermanov román, ale najmä Formanov film priniesli aj širšie po-

solstvo, schopnosť postavu dynamizovať a dať jej aj humor. Prijateľnou sošnosťou a deklamativnosťou s využitím hlasového fondu sa vyznačovala aj postava Vrchnej sestry, ktorú vytvorila Irena Olšáková. A zasa zmyslom pre drobnokresbu sa vyznačovala kreácia Dr. Spiveya, ktorého v trošku uzemnenej, stiahnutej podobe vytvoril Václav Vašák. Ako typ zaujal aj Dan Becher, Jiří Podaný, Štefan Olšák a viacerí ďalší herci súboru.

solstvo, než iba „správu“ z jedného blázince - ukázali, čo okrem iného ohrozuje ľudstvo - nátlak schovávajúci sa pod rúško demokracie. Až sem chuť a talent súboru nesiahali.

ANTON KRET

Loutkové divadlo „V boudě“ z Plzně hraje dnes inscenace „Don Šajn“ a „Poslechněte jak bývalo...“. Hry jsou inscenovány marionetami na drátě.

DON ŠAJN

...je stará hra z repertoáru kočovných „lidových“ loutkářů, která ani v pokleslé podobě groteskního hororu nezapře svůj vznešený donjuanovský původ. Zápětka je prostá: Don Šajn v soupeření o lásku krásné Adorante zabije nejen svého bratra a dívku samu, ale i oba potenciální tchány; neunikne však nadpozemské spravedlnosti v podobě ducha, jenž ho hubí rukopodáním.

Plzeňské Divadlo v boudě text zhuťnilo na nejzazší možnou míru, ba možná, co do požadavků kompozice, i maličko za její hra-

nici: neboť po rychlém sledu vražd přichází trest takřka rutinně, se samozřejmostí oslabující - ne-li vylučující jakékoli napětí, o katarzi nemluvě. Výsledkem je nicméně poměrně čistý sevřený tvar, v němž klasická kytarová intermezza frázující děj jako by upozorňovala na to, že máme co do činění se starým, možná bizarním, ale svůj půvab neztrácejícím šperkem.

K těmž odkazují i nápadité marionety, sestavené z detailů starého nábytku se smyslem pro humornou nadsázku. Klady zavřuje tvořivá práce s nimi - práce, která ctí tradici, ale neuplývá na ní: dokáže pominout, co je v ní přežilé, vybrat to, co je živé a tvořivě to rozvinout.

Nuž, důstojný záver jubilejného Hronova.

ANTON KRET

Poslechněte jak bývalo

Iva Peřinová zpracovává na půdorysu kramářské písně jinou známou srdceryvnou historií: lačnatá matka rozružená synáčkovým neschváleným sňatkem podstrčí s pomocí úskočného Špinifixe snahe namísto novorozeněte jakousi příšerou a dosáhne tak jejího vyhnání do lesů; tam po letech vyhnaná matka identifikuje podle povíanu svého syna a vydá se proto na zámek, kde se však shodou okolností namísto s manželem střetá s loupežnickou bandou, otráví ji utrejchem, leč sama hyne mečem dokonávajícího Špinifixe, následovaná do hrobu i navrativším se a prohlédnutším manželem.

Škoda, že při hromadném mordování soubor nezaúřadoval mečem a utrejchem také v oné nekonečné a zcela nefunkční písni probírající všechna písmena naší abecedy (ach, jak neuvěřitelně mnoho jich má!) a že trocha utrejchu a meče nezbyla také pro jedno nepřilíh vydařené myšlenkové dítko souboru - totiž onen naivistický rámeček, v němž prostinká pouliční zpěvačka kramářské písně svou aktivitou přivede partu okoralých pankáčoidních drsnáků na pravou cestu zájmové umělecké činnosti v oboru loutkového divadla. Kdyby tak soubor učinil, získal by půdu pro vybudování a udržení takto upadajícího temporytmu inscenace.

Inszenaci dominuje proměnlivá skládačková scéna (arčí nepřesahující funkci indiferentního pozadí) a ve své uměleckosti snad až příliš sebezhlíživé marionety z dílny plzeňského profesionálního výtvarníka Ivana Nesvedy.

A za zmínku i zde stojí tvořivá práce s tradiční českou loutkou posledních století - marionetou. Stejně jako v Šajnovi ani zde soubor nejde za nápodobou člověka pomocí techniky vedení soustředující se na drobnokresebnou bravuru, nýbrž usiluje o nalezení a využití hlavních předností tohoto typu loutky, spočívajících v hutné významové zkratce, pohybové typizaci a nadsázce.

LUDEK RICHTER

(Z technických důvodů byly obě recenze psány předem 17. 7. 1990.)

Jak si představujete příští Hronovy?

Možná, že časem se nikdo nepozastaví nad vznikem té či oné instituce, či organizace, která bude něco prospěšného dělat. Pokud si na sebe vydělá. Když navržený projekt bude přitažlivý, obec nebo stát zřejmě nějakou tu korunu přidá. Po pádu uniformního systému kulturních zařízení (odborní, stát), si uvědomujeme potřebnost zachování některých „struktur“, jež mimochodem i zahraniční pozorovatelé našeho amatérského divadla považují za inspirativní. Myslím tím i prostředky dosud věnované této činnosti, jak tokem státních dotací pro organizátory metodické, vzdělávací a další pomoci amatérskému živlu i peníze, bez nichž se neobejde „střecha nad hlavou“, materiální a technické zajištění souborů, které si vždy nějakým způsobem získal zřizovatel.

Vše je v pohybu a možná bude jednou jinak. Soubory budou vznikat a zanikat. Těžko si, kromě těch, co vsadí na jakousi komerční bázi, na sebe vydělají. Divadlo se sice dá dělat i na ulici, ale sudy a pár prken jsou dnes podstatně dražší a krást se nemá. A pak — izolace souborů je rovněž nemyslitelná. Nikdy k ní nedošlo. Šedesát let Jiráskových Hronovů je toho jedním z důkazů. Hronov byl a je vlastně také taková instituce, která si po desetiletí, dokonce i v době II. světové války, vždycky našla realizační prostředky. A stát podporoval „projekt“ Hronov, protože ho sledal smysluplným — kvůli tradici, kvůli vlastenectví, kvůli osvětě, kvůli výchovnému vlivu, kvůli dohledu nad amatéry — vyber si podle období dosavadního šedesátiletí. Hronov je vlastně jakousi stálou amatérskou divadelní scénou, provozovanou sice jen týden v roce, ale s komplexem vazeb programových i výchovně vzdělávacích, které vznikly v jeho vývoji. A především z potřeb samotných divadelníků. Už třetí ročník Hronova obsahoval výchovné, resp. vzdělávací akce, pak vždycky ve vinách převládalo to či ono, ale proporce mezi představením a vzdělávacím vždycky převládaly nad ornamentem slavnosti, svátku ochotníků a jejich setkání v Mekce. I když Hronov pro vzdálenější pozorovatele mohl působit pravým opakem. (Včerejší Občanský deník např.: Rozjásaný Hronov přivítal... Nad náměstím zní hudba...).

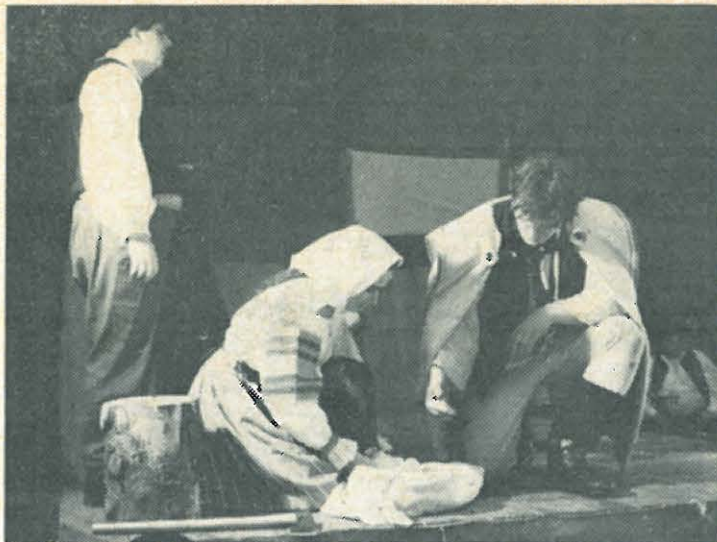
Takže zdůvodnění samotné existence Hronova, jako místa, kde by i v budoucnu měli na sebe slyšet ochotníci z celé naší bohubilé vlasti, příp. kolegové z ostatního zahraničního okolí, máme za sebou. Co se týká podoby přehlídky, na to je prostor tohoto Zpravodaje malý. Východočeši, kteří dnes vystupují ve správním radě ADA, jsou vlastně členové dosavadních poradních sborů pro divadlo. Ať se instituce sborů někomu líbí nebo nelíbí, tvořili je divadelníci. Nikdo jiný. A těm nebyl osud Hronova lhostejný ani v minulosti. Svou koncepci předložili už v loňském roce. Zná ji i organizační štáb letošního Hronova, zná ji ÚKVC. Tato koncepce, která zahrnuje komplexní pohled na tuto „vrcholnou československou přehlídku“ a jinak ji nazývat nelze, musí být konzultována s místem, které ji pořádá, ale především s odborným místem, které jí platí. Vracím se k úvodu — koncepcí Jiráskova Hronova, jako projektu prospěšného ochotníkům a národní kultuře — musí být především všestranná a seriózní, založená na analýze minulosti i na perspektivních úvahách.

ALEXANDR GREGAR
(za východoč. ADA)

To byla taková náhoda. Vyšli jsme ze štábu Jiráskova Hronova někdy před dvěma měsíci. Nikony na krku a v té chvíli jsme věděli, že soubory poslaly velmi málo a mizerných snímků jako doprovod svých inscenací ve Zpravodaji. Stačila půlhodinka a na filmu byly všechny snímky ironizující město. Děvčata — servírky z jednoty seděla v parku pod stromem a pak už nám ochotně pózovala. Tyto fotodrobničky jste měli možnost vidět v letošním Zpravodaji.

(SŠ)

Dílo Fr. Švantnera znamená vyvrcholení slovenské lyrizované prózy. Jeho nadreálný svět slovenské vesnice, baladičnost, která má původ v lidové slovesnosti zaujala soubor „Matica“ natolik, že se jej pokusil převést do jevištní podoby.

V Praze stálou amatérskou scénou?

Už před nějakou dobou se k tomu ve Stodůlkách, pražském sídlišti s novým kulturním domem, pomalu schylovalo. Autorem projektu byl Luděk Richter, který se tu takto prvně profesionalizoval, leč doba projet odchýlila — do jiných časů a Luďka ze Stodůlek též.

Mám před sebou návrh na zřízení pražské stálé amatérské scény, která by mohla převzít určitou funkci divadelního centra, dobrého pro Prahu a pražské amatéry, ale také pro ty z venkova, pro něž by Praha mohla být zajímavým konfrontačním místem. Ale to je jen jedna z tváří stálé amatérské scény, při níž se předpokládá přítomnost pražského publika, resp. i obyvatel zmíněného sídliště.

Ovšem stálá divadelní amatérská scéna by mohla zároveň sloužit jako centrum výchovy a vzdělávání divadelníků, které by zajišťovalo zajímavé vzdělávací projekty, dílny, cyklické vzdělávací akce, praktické semináře. Hlavně v době prázdnin by mohlo na „plné pecky“ zprostředkovat např. vystoupení zahraničních lektorů. Dokonce by tyto aktivity (třebas i pro další druhy neprofesionálního umění) měly být jedním ze zdrojů hospodaření, případně zisky by rozmnožovaly konto divadelního centra.

A do třetice: stálá divadelní scéna by sloužila i jako středisko dramatické výchovy pro Prahu a Středočeský kraj. Jako vzdělávací a poradenská instituce.

Sdružení pro tvořivou dramaturgii, ADA, divadelní oddělení ÚKVC spolu s regionálními orgány a obvodním kulturním domem v Praze 5 by měly v tomto návrhu vytrvat a pokusit se o jeho rychlou realizaci. Pochopitelně spolu s dalšími, kteří ke spolupráci přistoupí. Vždyť předkládané náměty nejsou ničím abstraktním (a možná, že i ekonomicky neúnosným). Podívejme se na koncepci jednotlivých programových částí.

V činnosti stálé divadelní scény se navrhuje profilové přehlídky jednotlivých špičkových souborů, konfrontace inscenací téhož autora, téže hry, téhož divadelního postupu (např. výtvarného divadla; jistou podobu těchto akcí už L. Richter prakticky zkoušel), dále pořádání ozvěn divadelní sezóny, s výběrem nejzajímavějších inscenací jednoho roku, pořádání regionálních pražských a středočeských přehlídek, či národních přehlídek některých druhů divadla, národní přehlídku ADA, např. i s divadelní poutí pro obyvatele sídliště, prezentace výměnných představení, včetně zahraničních souborů. Scéna by si mohla vyměňovat i pořady s jinými pražskými scénami a navíc by mohla poskytnout prostor pro

zkoušky souborům, které dočasně nemají v Praze mateřskou scénu.

Divadelní centrum by fungovalo pro Prahu stále, pro mimopražské o víkendech (kdo ví?), ale především by nabídlo praktické dílny pro jednotlivé druhy divadla, včetně scénického tance, specializační kursy či vzdělávací cykly Pražské lidové konzervatoře (vůbec by byla báječná praxe lidových konzervatoří pro jednotlivé obory, tak jako to dělá Brno, Praha i Hradec Králové — tady v jednom středisku). Ve vzdělávacím projektu se nabízí řada dílčích akcí, které dotvářejí obraz divadelního centra (od přednáškových cyklů, vzdělávacích projektů spolu s významnými osobnostmi českého a světového divadla, mezinárodní dílny apod.)

Středisko dramatické výchovy by sloužilo dětem, školám a výchově lektorů. Proto by stálá scéna našla využití také v dopoledních hodinách, protože by realizovala projekty v normálním vyučovacím čase — pro samostatné základní školy. Zároveň by spolupracovala a pomáhala při přípravě lektorů a učitelů pro celé spektrum školství (v němž snad tvořivá dramatika zaujme konečně své místo). Navíc by středisko dramatické výchovy mohlo samo inscenovat happeningové programy pro děti, pečovat o tvořivé aktivity handicapovaných dětí, zřizovat dětské a mládežnické soubory atd. Jistě by v budoucnu začalo být nezbytné i výzkumné pracoviště, prostě by se to rozjelo, tak jako v jiných civilizovaných státech.

Začátky, spolu s určitou státní a regionální dotací, by nemusely být těžké a ekonomicky nepřekonatelné. Pochopitelně by toto středisko i stálou divadelní scénu, či „dramacentrum“ měli řídit a organizovat zkušení profici. A nemuselo by jich být moc.

Myslím, že je to návrh k zamyšlení a určitě i k následování. Nejsou jen pražské Stodůlky. I v dalších regionech jsou podmínky a přirozené tendence k zřízení podobných divadelních center. Nikdo je však nebude nařizovat. Vzniknou tam, kde bude dostatečná síla k jejich prosazení (u obecních zastupitelství, resp. různých kulturních zařízení, která mají budovy a podobně).

(Podle materiálu ÚKVC, který zpracovala L. Láznovská s využitím studie L. Richtera a podkladů Sdružení pro tvořivou dramaturgii.)

Bude oslava?

Rok 1990 prináša (alebo už priniesol) v divadelnom ochotníckom živote niekoľko významných okrúhlych jubileí. V máji si najlepšie slovenské ochotnícke súbory B kategórie zmerali sily na - jubilejnom XXV. Belopotockého Mikuláši, odkiaľ si prvenstvo odniesol súbor Naše divadlo z Ivánky pri Dunaji so Strindbergovou Slečnou Júliou. Práve teraz prežívame, či skôr - dnes uzatvárame, jubilejný 60. Jiráskov Hronov. A aké ďalšie divadelné výročie nás čaká? Ešte teraz v auguste si pripomenieme 160. výročie založenia slovenského ochotníckeho divadla Gašparom Fejérpatoky-Belopotockým v Liptovskom Mikuláši uvedením frašky Kocúrko. Takže rok zrodu slovenskej divadelnej kultúry máme podchytený, už len zostáva patrične ho osláviť. Ako? Bez pompéznosti či siahodlhých prejavov, ale prostou, nápaditou a inšpiratívnou tvorivou prácou všetkých ochotníkov. Ved' vlastne ňou takmer každý súbor kráča i bez pripomínania si nekajých výročí... —jvš—

Divadelní soubor Jána Chalupku z Brezna je jedním z mála souborů, které často cestují za hranice vlasti. Vystupovali v Maďarsku 3X, Jugoslávii 5X, Polsku, Belgii, Itálii. Dnes jej máte možnost vidět opět v Hronově.

„Komerční nátěr“ přehlídky

Letošní Jiráskův Hronov překvapuje. Nejen svou „jubilejností“, a tím, že se uskutěňuje ve svobodné CSFR. Daleko více svým komerčním nátěrem. Při projížďce městem nás sice nevitají obvyklé ohromné plakáty a transparenty, upomínající na festivalová predstavení, zato ovšem Hronov ožil stánky s diskotékovými svrškami. Mezi diváky JH je slyšet i angličtina, němčina. Slavnostní uvítání, tentokrát ne tak bezobsažné jako dříve demagogické výlevy tajemníku - rábdy divadelníku, se vyznačovalo bezprostredni uprimností ministrů a bylo zpestreno tradiční kuttalkou a prúdomem mažoretiek. Tak letošní divadelní týden v Hronově skytá radostná, ale i neprijímná prekvapení. Spíš jako šokujúci se dajú označiť proměny cenových relací (ejhle, jak rychle se dere tržní ekonomika i do divadelnictví). Ceny vstupe-

nek —12, 16, 18 Kčs (v minulých letech byly např. listky do Slavie zadarmo rozdávány na diskusních klubech), cena za jeden nocleh — 29 Kčs (v učňovském internátu s katastrofálními službami a v horším stavu), vstup do parku A. Jiráka na divadelní pouť — 10 Kčs, vstupné na filmová predstavení v bazénu parku A. Jiráka s narychlo připevněným plátnem — 14 Kčs (stejně jako v pražském kinu Alfa se supermoderním vybavením) a vrchol všeho — přednáška o E. Hostovském za 8 Kčs (je v historii JH vsutku raritou platit za přednášky). Snad příští rok nebudeme muset platit i diskuse... Nic není zadarmo a je tedy třeba hradit maximum nákladů za tento festival, nebo se stává divadelní Hronov dobrým způsobem, jak vydělat?

R. Nechutová (Praha)

Jak do divadla

Chodím do divadla již skoro padesát let, absolvoval jsem více jak čtyřicet Jiráskových Hronovů, ale to, jak na letošní svobodná predstavení chodí návštěvníci oblékáni, mě šokuje. Na každou slušnější diskotéku je žádáno „slušné oblečení“, ale do divadla, které je pro nás starší něčím svátečnějším, snad toto nepatří. Je škoda, že i v tomto výstřelku Hronov za každou cenu chce být jiný, ale myslím, že ke své škodě.

MIROSLAV ŠIROKÝ

Podakovanie

Než sa rozídeme, chce-li by sme poďakovať všetkým: Hronovčanom za ich nezištnú ohotu a obetavosť, a to najmä organizátorom vrátane pražských; návštěvníkom JH za záujem o divadlo a podujatia s ním súvisiace; všetkým tým, čo sa starali o naše pozemské bytie vrátane majiteľov našich prechodných postelí. Opäť to bol starý Hronov. Sám však chceme zvláštnu vďaku vysloviť dievčencom (aj tým letitejším) a chlapcom z internátu SOU spoločného stravovania, kde sme viacerí bývali a kde nám poskytlí naozajstný domov. Vďaka!

DOYEN SLOVENSKÝCH ÚČASTNÍKOV
ANTON KRET

Podle vlastních slov inscenuje hronovský soubor Jiráskovy hry většinou s úspěchem u řadového diváka a se střídavými posudky hodnotících porot a tvrdými odsudky ze strany cititelů moderního divadla. Je to skutečně tak?

Vrcholná prehliadka slovenských ochotníckych súborov všetkých druhov a kategórií s medzinárodnou účasťou SCÉNICKÁ ŽATVA '90 sa uskutoční od 22. do 27. októbra 1990 v Martine. HOČI máme málo peňazí, HOČI program Scénickej žatvy ešte nie je skompletizovaný („čaká“ sa na víťazov Palárikovej Rakovej a Hviezdoslavovho Kubína). HOČI pozvané súbory ešte nepotvrdili svoju účasť, už dnes však vieme, koho môžeme na Scénickej žatve '90 uvidieť.

Zo slovenských kolektívov to budú Malé divadelné štúdio z Košíc (F. Dürrenmat Herkules a Augiášov chliev), Naše divadlo z Ivánky pri Dunaji (A. Strindberg Slečna Júlia), Pezinské rozprávkové divadlo s Prenasledovaním

a zavraždením J. P. Marata..., bratislavské súbory BALVAN s Alde - chomútom, LUDUS s Džungľou a detský kolektív LaNo (J. Kvapil a kol. Ako se-

bolo, keby bolo...). Český republiku by malo zastupovať sviťavské CÉČKO s Pánom Williamom a zo zahraničných súborov očakávame Rakúšanov, buda-

tom, aby v rámci SŽ vystúpilo aj Experimentálne štúdio V. Spešivceva z Moskvy s predstavením Súostrovia Gulag podľa A. Solženicyna.

Okrem „tradičných“ seminárov, výstavy divadelnej fotografie Filipa Lašuta a Divadelnej dielne pre mladých hercov, pripravujeme pracovné stretnutie pre divadelníkov - členov rôznych združení, spolkov, asociácií s pätnástimi divadelníkmi za hranicami, kde bude možné navzájom sa informovať o štruktúrovaní i úrovni amatérskych divadla a takisto si vymeniť informácie o možnostiach spolupráce na medzinárodnom poli v rámci organizácie AITA/IATA.

ALENA ŠTEFKOVÁ

Pozvanie pod Martinské hole

mienko púpavy), ďalej to budú štyria sólisti s bábkou a za národnostné menšiny - maďarský Mládežnícky divadelný súbor FÓKUSZ z Dunajskej Stredy (Golding Pán Mucha) a za ukrajinsko-rusínsku menšinu Detský divadelný kolektív Veselka zo Stakčina (E. Dobešová Co by

peštiansku ARVISURU s Maďarskou Elektrou, Slovákov s juhoslovenskej Kovačice s Balkánskou krčmou, z Japonska Yokohamské divadelné štúdio so Snammi G. Eicha a moskovské Divadlo - štúdio na piatom poschodí s Kaukazským kriedovým kruhom. Zatiaľ rokujeme so Slovkoncer-

Cestovní zpráva o cestě do H...

Otřel jsem rosu ze svých absolventských kolejí na výložkách a vyrazil k H. Díky humanizačním opatřením pana Vacka jsem cestoval v lehkých sandálech, jeansách a tričku; trampů se o všem tato opatření nedotýkají, a tak se pařili v maskáčích, kandačích a mhouřice oči cedili skrze vykotlané zuby: „Když mě brali za vojááčka...“

Okurky se rozspaly po podlaze - rodinka cestovala domů z polního pychu. Cestou ukazoval starostlivý otec svým dítkám rozmanité přírodní zajímavosti: „A sem zajedeme na kukuřici pro prasátko - mlask, mlask! Tady jsme byli na jabkách. A támhle jsme oškubali všechny hrušky. A hele - sem pojedeme zítra na špendlíky! A... do prdele, šmelinář šmelinářskej!“ rozhořčil se spravedlivým hněvem otec rodiny, když uviděl kolegu z okurkového lánu prodávat lup u náhodské silnice.

H. - jsem nucen oželet zbytek zelinářského místopisu a vystupuji. Mírím do centra hronovského dění - na Terasu. Invaze do Kuvajtu se našťásti nedotkla zdejších cen becherovky - alespoň nějaké jistoty máme v dnešním rozháraném světě. Trpím těžkým traumatem - opět jsem neviděl Výběrčího! Nechovám se jako snob? Než půjdu do divadla na „Kukačku“ - jedno varováním pro pana ing. Miroslava Houšťka: Pohybuj se v přítomnosti „el“!

Dopsáno a odevzdáno v plen v 19.15 hod.

ZDENĚK A. TICHÝ,
loňský zpravodajce

V zápalu mladistvého optimizmu jsem si domluvila rozhovor s paní Danielou Kolářovou, samozřejmě, že pro místní Zpravodaj. Sešly jsme se na terase a povídaly si o herectví, divadle, současné morální kondici

společnosti, poslancování atd. Paní Kolářová však nebyla příliš nakloněna zveřejňování tohoto rozhovoru, možná proto, že by se mohl stát zámkou pro další vlnu anonymů. A což teprve, když jej dělal značka el!

Co paměť sahá narážela AMATÉRSKÁ SCÉNA na nedostatek kvalitních divadelních fotografů, ochotných dodat dobré snímky za nerentující se honoráře. Sjelo se jich již podruhé do hronovské „Dílny divadelní fotografie“ ze všech koutů republiky a za své tentokrát dvanáct.

Jeich práce, postupně obměňované, visí již týden ve foyeru, v malém sále i na terase divadla, v závodní jídelně i ve skříňce na náměstí. O množství ani o kvalitě není tedy nouze. Jenže...

Naše nabídka redakci, uveřejnit v AS ucelenou kolekci fotografií z Hronova 1990, reprezentující jak práci dílny, tak i výsledky práce souborů se setkala s vlažnou odezvou. (Cituji): „AS kupují lidé spíš proto, co je napsáno...“ A požadavek na souvislých 6 stran pro fotografie (— 12 snímků) byl nepřijatelný.

TAK JAK?

Návrh na využití 4 stran obálky mizel někde v mlze.

Po zkušenostech prezentace práce „Dílny“ v minulém ročníku AS nechceme dopadnout stejně. Dohodnutá koncepce nebyla respektována a rozprskla se amorfně mezi texty. To, co mělo být velké, bylo malé a naopak. Nechceme i letos dopadnout jako „fotografové u Hronova.“

Nemůžeme nařizovat redakci ani bránit člence redakčního týmu ve fotografování. (Spíš nás

mrzí, že se práce „Dílny“ nezúčastnila a že jsme neviděli ani ji ani jedinou její fotografii.)

Netrváme na zveřejnění kolekce fotografií, reprezentujících „Dílnu“ v „hronovském“ čísle. Přesto věříme, že AS najde během roku na svých stránkách plochu pro 24 fotografií, podávajících nejen svědectví o jubilejním 60. ročníku Hronova, ale i o novém přístupu k dokumentaci amatérského divadla.

AMATÉRSKÁ SCÉNA ... tak jak?

Dílna divadelní fotografie

střípky

Tlačovka bez tlače

Na poslední tlačové besede, kterou uskutočnili organizátoři jubilejního 60. JH sa síce hovorilo o najrozličnejších otázkach súvisiacich s výstavbou prístavby Jiráskovho divadla, s organizáciou ďalších ročníkov festivalu, s podmienkami existencie účastníkov Hronova, s hygienou v meste atakďalej, atakďalej, ale chybičkou krásy tohto podujatia bolo, že oproti takmer kompletnej zostave usporiadateľov na čele s primátorom mesta sa ho zúčastnili iba dvaja novinári. Bolí aktívni, stihli vydať zo seba toľko otázok, že odpovede trvali hodne výše hodiny, ale nedá sa nič robiť - tlačovka bez tlače (tiskovka bez tisku) nie je tlačovkou. A ešte čosi - o umení či metodológii práce ochotníkov opäť nepadlo ani slovo. Škoda.
-akr-

Tiskárně a V. ADA

Slovenský redakční kolega pan PhDr. Anton Kret upřímně poděkoval všem, kteří se tak či onak podíleli na zabezpečení a organizaci jubilejního festivalu divadelních ochotníků. Patřili mezi ně i pracovníci provozu 23 Vč. tiskárny v Hronově. Zpravodaj musel vycházet s železnou pravidelností - a vycházel. Díky tiskaři, sazeči, metěři, díky všem v tiskárně.

A ještě poznámka na adresu některých rádoby re. uračnických podnikatelů. Vaše služby jsou vítaným zpestřením divadelního svátku. Ovšem nesmí být bezohledné a sobecké, jako tomu bylo např. v pohostinství V. ADA. Do dnešního rána vyřívávala hudba z této „provozovny“ do centra města... Dobré ráno!?

Lenost a nechuť?

V prvním čísle Zpravodaje jsem žádala čtenáře, aby nám napsali, pokud budou mít nějaký polemický názor na akce pořádané v Hronově a na práci Zpravodaje. Bohužel, úroda dopisů byla špatná a určité za to nemohou tropická horka v první polovině týdne. Potencionální autoři dopisů věnovali čas kuloárovým diskusím a tak naše redakce dostala pouze několik polemických ohlasů ke způsobu organizace doprovodných vzdělávacích akcí a ty byly otištěny. Je jich velmi málo.

Názor na úroveň Zpravodaje se neobjevil žádný, kromě těch, které nám byly řečeny ústně. Pouze dva lidé měli potřebu reagovat na otištěný názor polemikou či vysvětlením. Jinak zřejmě všichni souhlasili dle starého zvyku se vším co bylo otištěno. Není to divné? Možná je týden krátká doba na probuzení aktivity, ale spíše je to lenost a nechuť zasahovat do věcí veřejných.

Toto je stručné shrnutí skromné aktivity čtenářů a návštěvníků Hronova.
ZORA VONDRAČKOVÁ